

مولفه‌های مؤثر فضای سبز خانه سالمندان از منظر رضایتمندی (مطالعه موردی: خانه سالمندان تأمین اجتماعی و شمیم مهر کرمانشاه)

بهنام شیرویه‌زاد^۱

یاسمین دوزدوزانی^{۲*}

Doozdoozani_azarshar@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۷/۲۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۵/۲۸

چکیده

زمینه و هدف: فضای سبز نقش به‌سزایی در تمام مراحل رشد جسمی، روحی و ذهنی سالمندان دارد. طراحی هر چه بهتر فضای سبز در خانه سالمندان منجر به حضور، ارتقا تعاملات اجتماعی، کاهش افسردگی و در نهایت رضایت آنان از این فضا می‌شود. در این پژوهش میزان رضایت سالمندان از مؤلفه‌های مؤثر فضای سبز دو خانه سالمند تأمین اجتماعی و شمیم مهر کرمانشاه مورد کنکاش قرار گرفت.

روش بررسی: مولفه‌های مؤثر در رضایت آنان شناسایی و از بررسی متون، مطالعات مرتبط و نظرات متخصصین در قالب پرسشنامه محقق ساخته و با تایید متخصصین مربوطه به صورت قالب مقیاس لیکرت (پنج‌گزینه‌ای) طراحی و توسط ۲۰۰ نفر از ساکنین خانه سالمندان تأمین اجتماعی و شمیم مهر شهر کرمانشاه تکمیل گردید. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار Spss تحلیل گردید.

یافته‌ها: مؤلفه‌های مؤثر فضای سبز خانه سالمندان در قالب ۲۳ مؤلفه معرفی شدند که در خانه سالمندان تأمین اجتماعی، مولفه‌های «بهداشت و نظافت»، «تنوع درختان و گیاهان» و «نحوه چیدمان فضای سبز» و در خانه سالمندان شمیم مهر مولفه‌های «بهداشت و نظافت»، «سهولت مسیریابی در محوطه»، «تعاملات اجتماعی» و «سایه اندازی درختان و استراحت» به‌ترتیب بیشترین امتیاز را داشتند. میانگین میزان رضایت ساکنین خانه سالمندان تأمین اجتماعی برابر با ۳/۵۹ و شمیم مهر برابر با ۳/۰۲ یعنی میزان رضایت سالمندان از خانه‌های تأمین اجتماعی بیشتر از شمیم مهر و از نظر تفکیک جنسیت، میانگین میزان رضایت مردان بیشتر از زنان در دو خانه سالمند بود. از توزیع فراوانی علائق افراد مورد مطالعه، نشان داد که ۳۸/۵ درصد سالمندان به نشستن‌های جمعی و ۲۸/۵ درصد سالمندان به فضای سبز علاقه‌مند بودند.

بحث و نتیجه‌گیری: ۲۳ مؤلفه در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفتند که باید به‌طور قابل‌توجهی در طراحی بهینه فضای سبز خانه سالمندان در اولویت قرار گیرند تا منجر به افزایش رضایت آنان شوند.

واژه‌های کلیدی: رضایتمندی، فضای سبز، خانه سالمند، سالمند، شهر کرمانشاه.

۱- دانشجوی دکتری گروه معماری، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

۲- استادیار، گروه معماری، واحد آذرشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران. * (مسئول مکاتبات)

The effective components of the green space in the nursing home from satisfaction point of view

(Case study: Kermanshah Tamin Ejtemaei Nursing Home and Shamim Mehr)

Behnam Shirouyezad¹

Yasmin doozdoozani² *

Doozdoozani_azarshar@yahoo.com

Admission Date: October 16, 2024

Date Received: August 18, 2024

Abstract

Background and Objective: Green space plays a significant role in all stages of physical, mental and mental development of the elderly. The best possible design of the green space in the nursing home leads to attendance, improvement of social interactions, reduction of depression and finally their satisfaction with this space. In this research, the level of satisfaction of the elderly with the effective components of the green spaces of two Kermanshah Tamin Ejtemaei nursing homes and Shamim Mehr was investigated.

Material and Methodology: This research is descriptive-analytical. The effective components in their satisfaction were identified and based on the review of texts, related studies and experts' opinions in the form of a researcher's questionnaire, and with the approval of the relevant experts, it was designed in the form of a Likert scale (five options) and designed by 200 residents of Kermanshah Tamin Ejtemaei Nursing Homes and Shamim Mehr was completed. The data was analyzed using Spss software.

Findings: The effective components of the green space of the nursing home were introduced in the form of 23 components, in the Tamin Ejtemaei nursing home, the components of "hygiene and cleanliness", "diversity of trees and plants" and "how to arrange the green space" and in the Shamim Mehr nursing home, the components of "health" and cleanliness", "easiness of navigation in the area", "social interactions" and "shading trees and rest" had the highest scores, respectively. The average level of satisfaction of the residents of the Tamin Ejtemaei nursing home is 3.59 and Shamim Mehr is 3.02, which means that the level of satisfaction of the elderly with Tamin Ejtemaei home is higher than Shamim Mehr, and in terms of gender, the average level of satisfaction of men is more than women in the two homes. He was elderly. From the frequency distribution of the interests of the studied subjects, it showed that 38.5% of the elderly were interested in communal sitting and 28.5% of the elderly were interested in green spaces.

1- Ph.D. Student of Architecture Department, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran.

2- Assistant Professor, Department of Architecture Azarshahr Branch, Islamic Azad University, Azarshahr, Iran.

*(Corresponding Author)

Discussion and conclusion: 23 components were examined in this research, which should be significantly prioritized in the optimal design of the green space of the nursing home in order to increase their satisfaction.

Keywords: Satisfaction, green space, nursing home, old people, Kermanshah city

مقدمه

سلامت جسمی، ارتباطات اجتماعی و کیفیت زندگی بالاتر برخوردار شوند (۱۷). فضای سبز منجر به کاهش افسردگی، استرس و حالت خلق و خوی منفی، تقویت احساسات مثبت و بازیابی کاهش عملکرد شناختی مرتبط با استرس می شود (۱۸). در این مراکز دسترسی به فضای سبز و تعامل با آنها پیامدهای سلامت روانی و اجتماعی سالمندان تأثیر مثبت می گذارد (۱۹) (۲). طبیعی است که هر اندازه میزان احساس رضایت آنان از محیط بیشتر شود، افراد احساس تعلق خاطر بیشتری نسبت به آن محیط نموده و از بودن در آن محیط احساس آرامش می کنند و در نهایت روابط در محیط گرم تر و تأثیر محیط بر افراد بیشتر خواهد شد (۲۰)، اما تاکنون این مزایا برای خانه سالمندان کمتر مورد توجه قرار گرفته، بنابراین بهبود بخشی و طراحی هر چه بهتر فضای سبز متناسب با نیازهای سالمندان دارای اهمیت ویژه ای است (۲۱). در این زمینه پژوهش های بسیاری صورت گرفته که در ادامه بعضی از پژوهش ها و دستاوردهای مرتبط را ارائه خواهیم نمود.

تی سای، کوشینگ و براهه^۱ (۲۰۲۰) بیان می کنند: باغ ها برای بسیاری از افراد مسن که در مراکز مراقبت از سالمندان زندگی می کنند، نقش حیاتی دارند. از این رهگذر، منظر شفاف بخش مفهومی است که امروزه به طور فراگیری مورد پذیرش قرار گرفته است (۲۲) (۲). طبق نظریه بایوفیلیا، انسان به ساختار و موجودات زنده مانند گیاه و جانوران تمایل دارد. همچنین به طور طبیعی مجذوب رنگ سبز گیاه و آبی آب می شود؛ در صورتی که در برابر خاکستری بتن این اتفاق نمی افتد (۲۳) (۴). راجر اولریخ^۲ در تحقیقی که در زمینه اثرات روانی درختان و

پدیده افزایش جمعیت سالمندان^۱ یکی از مهم ترین چالش های اقتصادی، اجتماعی و بهداشتی قرن ۲۱ به شمار می رود. طبق پیش بینی بخش جمعیت سازمان ملل، جمعیت کنونی سالمندان جهان ۶۷۴ میلیون نفر است که ۸/۹٪ از جمعیت جهان را تشکیل می دهد و پیش بینی می شود که این رقم تا سال ۲۰۵۰ به ۲/۱ میلیارد نفر برسد (۱) (۲). طبق آمار سازمان ملل متحد، میانگین سن جمعیت ایران از ۲۹/۵ در سال ۲۰۱۵ به ۴۹/۴ در سال ۲۱۰۰ افزایش خواهد یافت (۳) (۴). یعنی تا سال ۱۴۲۰ تعداد جمعیت سالمندان بالای ۶۵ سال به دوازده میلیون نفر افزایش می یابد (۵) (۶). مفهوم سالمندی از بعد روحی و روانی به معنی فرسودگی تدریجی روانی است. در این دوران، سالمند در معرض تهدیداتی نظیر اضطراب، کاهش حافظه، تغییر الگوی خواب، زودرنج، بهانه جو (۷) (۸)، انزوا، عدم حمایت اجتماعی و در نهایت افسردگی می شود (۹) (۴). افسردگی از نظر بالینی یک سندرم است که منجر به اختلال قوای شناختی، اختلال در تمرکز، حافظه، جهت یابی (۱۰)، افزایش پرخاشگری کلامی، بی اختیاری ادرار، از دست دادن وزن و کاهش در عملکرد فعالیت های روزمره زندگی می شود (۱۱) (۱۲). به همین دلیل در نظر گرفتن نیازهای خاص این دوران، در کیفیت زندگی سالمند نقش عمده ای خواهد داشت. تحقیقات انجام یافته در ایران نشانگر شیوع ۱۵ تا ۱۶ درصد افسردگی در سالمندان مقیم خانه سالمندان است (۱۲) (۱۳). فضای سبز و طبیعت یکی از مولفه های اصلی بهزیستی (۱۴) (۱۵) در تمام مراحل رشد جسمی، روحی و ذهنی همه افراد به ویژه سالمندان نقش به سزایی داشته (۱۵) (۱۶) تا از

1- Elderly
2- Tsai, Cushing, Brough
3- Ulrich

فضای سبز در دوره بهبود بیماران در یک بیمارستان انجام داد، به این نتیجه رسید که فضای سبز می‌تواند دوره بستری بیماران را کوتاه کند (۲۴). ایان مک هارگ در یکی از مهم‌ترین تحقیقات خود در مورد تأثیر طبیعت بر جسم و روان انسان، تحت‌عنوان «طراحی با طبیعت» به سال ۱۹۶۹ منتشر کرد (۲۵) و نشان داد که حضور فضای سبز، طبیعت و استفاده از طراحی منظر در کاهش اضطراب و بسیاری مشکلات روانی-اجتماعی تأثیر به‌سزایی دارد (۲۶). گنزالس و کیرکولد برای سنجش میزان فعالیت در محوطه خارجی خانه‌های سالمندان و مراقبت از بیماران دمانس به مطالعه نظرات ۴۸۸ نفر از مدیران و کارکنان خانه‌های سالمندی نروژ پرداختند. پاسخ دهندگان تسهیل مشارکت در فعالیت فضای باز را از مزایای باغ حسی می‌دانند و همچنین استفاده بالینی از فعالیتهای فیزیکی، باغبانی فعال، فعالیتهای اجتماعی، باغبانی منفعل، غذا خوردن، طبخ کباب در محوطه، بازی‌های مختلف و ورزش منظم به‌عنوان ویژگی‌های باغ حسی از اطلاعات متنی به‌دست آمد (۲) (۲۷). بنگستون و کارلسون نیز از طریق مصاحبه با کارکنان سه واحد از آسایشگاه‌های سالمندان و پرسشگری از تجارب و نحوه بهره‌گیری ساکنان از محیط به دو مؤلفه و ده زیر مؤلفه دست یافتند. دومین مؤلفه اصلی دسترسی به محیط پیرامون با شمول شش زیر مؤلفه قابلیت فعالیت در فضای باز، لذت نفسانی از طبیعت، امتداد روال زندگی در طبیعت، محیط به‌عنوان راهی برای به‌روز شدن، محیط به‌عنوان منبعی برای ارتباط با گذشته و اجتماع پذیری محوطه‌های خارجی بود (۲۸). لانگر و رودین^۴ در ۱۹۹۷ در یک مطالعه بر روی ساکنان آسایشگاه سالمندان دریافتند که وقتی گیاهانی را در اختیارشان قرار دادند تا از آنها مواظبت کنند از لحاظ هوشیاری، شادی و بهزیستی شرایط متفاوتی نسبت به دیگران پیدا کردند (۲۹). باغبانی درمانی زیر مجموعه‌ای از طبیعت درمانی است (۳۰) (۱۲) که منجر به افزایش اعتماد به نفس و معنی‌دار کردن زندگی، کاهش اضطراب و افسردگی، افزایش رضایت از زندگی، کاهش احساس غم و اندوه، خلق و خوی پایین، کاهش استرس، کاهش انزوای

اجتماعی و افزایش ارتباطات اجتماعی را تأیید کرده‌اند (۳۰) تا (۳۴). وحید حیدر نتاج و دیگران (۱۴۰۰) در مقاله «تعیین معیارهای مؤثر بر ارتقا سلامت روان سالمندان از دیدگاه بیوفیلیک (مطالعه موردی: منطقه یک شهر تهران)» بیان می‌کند که ارتباط بصری با طبیعت مجاورت با آب، ارتباط غیر بصری با طبیعت، پیوند با سیستم‌های طبیعی، تنوع حرارتی و جریان هوا، چشم‌اندازی منظره، پویایی و شکوه، پیوستگی با مصالح طبیعی معیارهای مؤثر بر سلامت روان سالمندان هستند نتایج پژوهش بیانگر این است که دیدن گل و گیاه بیشترین تأثیر بر ارتقا سلامت روان سالمندان دارد (۳۶).

سحر ایلخان و دیگران (۱۴۰۱) در مقاله‌ای با عنوان «شاخص‌های طراحی باغ شفافبخش در مراکز مراقبت از سالمندان با رویکرد بهبود سلامت روان سالمندان دارای افسردگی (مورد پژوهی: بیمارستان روانپزشکی آیت‌الله مدرس)» این پژوهش نشان داد مولفه‌های باغ شفافبخش در مرکز مراقبتی سالمندان برای داشتن آرامش، کاهش استرس و افزایش بهبودی در سلامت بیماران تأثیرگذار هستند. بنابراین پیشنهاد می‌شود مراکز مراقبتی با توجه به مولفه‌های باغ‌های شفافبخش طراحی شوند تا فرصتی را برای ایجاد حس تجدید قوا و رهایی از تنش‌ها جهت دستیابی به سلامت و درمان بیماری فراهم کنند (۲).

در مقام مقایسه با پژوهش‌های مزبور می‌توان گفت در مطالعات قبلی کمتر تحقیقی وجود دارد که عوامل و مولفه‌های مؤثر بر مطلوبیت فضای سبز خانه سالمندان از منظر رضایتمندی شنا سایی و میزان رضایت سالمندان از این مولفه‌ها مورد توجه قرار دهند، بیشتر تحقیقات برای سالمندان در قالب مولفه‌های کالبدی، معنایی، ویژگی‌های محیطی، شاخص‌های اجتماعی بوده و از دیدگاه بیوفیلیک اغلب تحقیقات در فضای باز مجتمع‌های مسکونی برای سالمندان انجام شده‌است. پژوهش حاضر به دنبال پاسخ‌گویی به سؤالات زیر است.

- مولفه‌های مؤثر فضای سبز خانه سالمندان کدام است؟

پیری معمولاً اصطلاحی است که به آخرین دوره زندگی اطلاق می‌شود (۳۹). رضایت در معنی لغوی خود در فرهنگ عمید به معنی رضا، راضی بودن و خشنودی از چیزی و یا مکانی آمده است (۴۱). رضایتمندی و خشنودی نتیجه ادراکی است که انسان بر مبنای ارزیابی مثبت محیطی و تجربه فردی نسبت به جامعه خود به دست می‌آورد (۴۲). به عبارت دیگر رضایتمندی پیامد احساسات و نگرش‌های مثبت نسبت به موقعیت خود در جامعه است، به طوری که این حالت مثبت سبب سلامت فیزیکی، سلامت اجتماعی، ارگانیک و بهداشت روانی شود و می‌تواند به مرتبه بالاتری بنام تعهد اجتماعی، که یک نگرش مستمر و وفادارانه نسبت به جامعه است منجر شود (۴۳). شایان ذکر است که رویکرد رضایتمندی از جمله رویکردهایی است که طی چند دهه اخیر در ارتباط به مباحث کیفیت محیط وارد شده است. یکی از مهم‌ترین عوامل افزایش کیفیت محیط به‌ویژه خانه سالمندان که منجر به رضایت ساکنین می‌شود، فضای سبز است (۴۴). فضای سبز به‌عنوان یکی از مهم‌ترین نیازهای انسان به‌ویژه سالمندان محسوب می‌شود. اصطلاح فضای سبز، برای مفهوم پوشش گیاهی به کار گرفته شده است. فضای سبز می‌تواند سبب تعدیل دما، تلطیف هوا، زیبا آفرینی (۴۵)، تشویق سالمندان به شرکت در فعالیت‌های ورزشی، تأثیر مثبت عملکرد قلبی و عروقی، بهبود میزان پاسخ‌های فیزیولوژیک به استرس، کاهش ضربان قلب، تنش‌های ماهیچه‌ای، فشارخون، افزایش هدایت الکتریکی پوست، القای حس مکان اجتماعی (۴۶)، افزایش تعاملات اجتماعی (۴۷) (۴۴) شود.

- مؤلفه‌های مؤثر فضای سبز بر میزان رضایت ساکنین خانه سالمندان تأمین اجتماعی و شمیم مهر کرمانشاه کدامند؟
- وضعیت رضایت ساکنین از فضای سبز دو خانه سالمندان چگونه است؟
- میزان رضایت زنان و مردان از مؤلفه‌های فضای سبز دو خانه سالمندان چگونه است؟
- میزان رضایت ساکنین از نظر رده سنی از مؤلفه‌های فضای سبز دو خانه سالمندان چگونه است؟
- فضای سبز به چه میزان جز علائق ساکنین دو خانه سالمندان است؟

مبانی نظری

سالمندی را به‌طور قراردادی مترادف با آغاز سن ۶۵ سالگی می‌دانند (۳۷) و یا به‌عبارتی دیگر سالمندان افرادی هستند که سن آنها ۶۰ سال و یا بالاتر است (۳۸). پیری عبارت است از اضمحلال تدریجی در ساختمان و ارگانیسم بدن که به وسیله تغییرات بیولوژی، فیزیولوژی، بیوشیمی و آناتومی در سلول‌های بدن و عملکرد آن اثر گذاشته (۳۹) و تغییراتی را در اعضا مختلف بدن مانند سفید شدن مو، چین و چروک پوست، ریزش مو، کاهش قدرت دید، نقصان شنوایی، خمیدگی، کندی در تحرک، کاهش قدرت عضلانی، اختلال و آشفتگی در حافظه و ادراک، اختلال در جهت‌یابی، کاهش ظرفیت و کارایی ریه‌ها و سیستم قلبی و عروقی از آن به وجود می‌آورد (۴۰) به‌طور کلی

جدول ۱- عوامل و مؤلفه‌های فضای سبز خانه سالمندان (مأخذ: نگارندگان)

Table 1. Factors and components of the green space of the nursing home (source: authors)

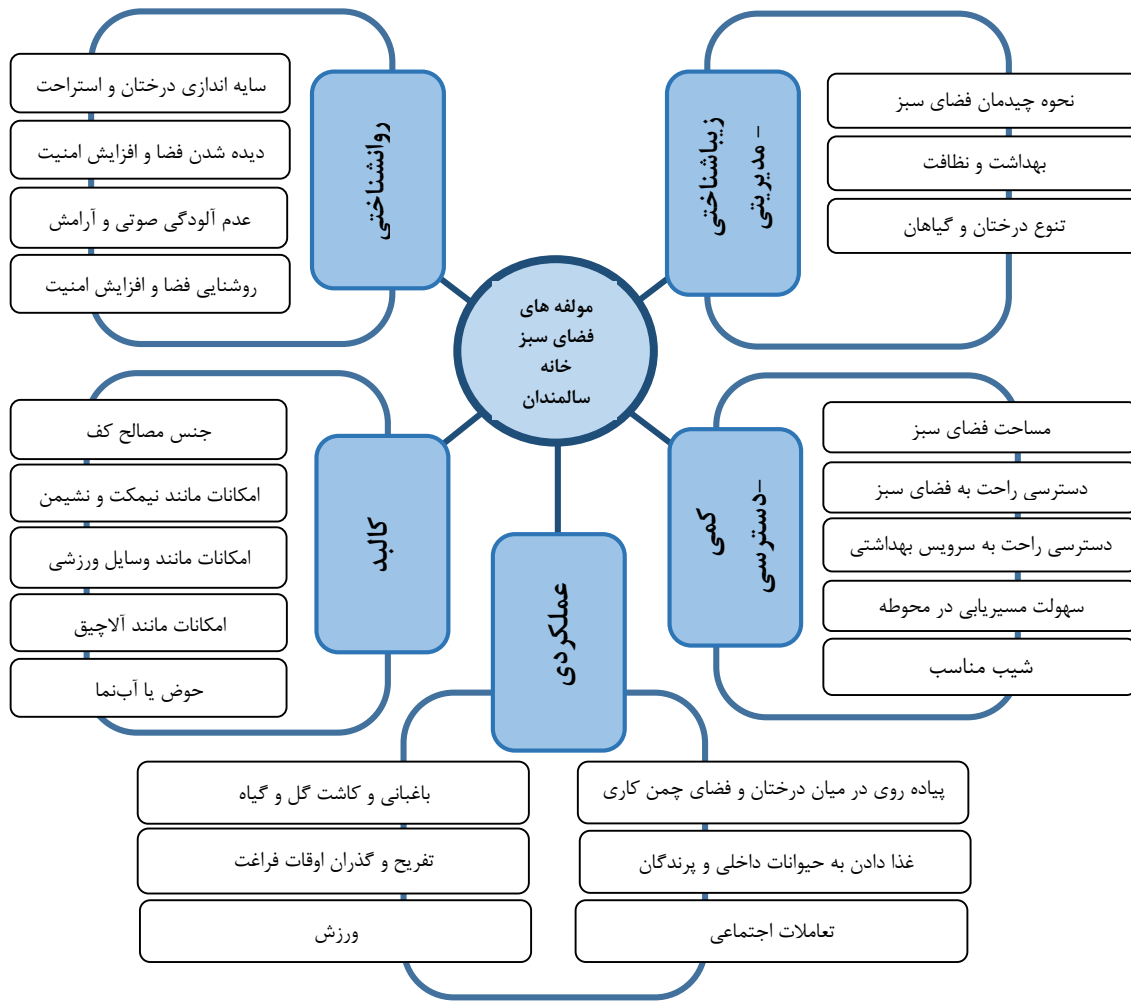
مؤلفه‌ها	ردیف	عوامل
مساحت فضای سبز	۱	کمی - دسترسی
دسترسی راحت به فضای سبز	۲	
دسترسی راحت به سرویس بهداشتی	۳	
سهولت مسیریابی در محوطه	۴	
شیب مناسب	۵	
جنس مصالح کف	۶	

امکانات مانند نیمکت و نشیمن	۷	کالبدی
امکانات مانند وسایل ورزشی	۸	
امکانات مانند آلاچیق	۹	
حوض یا آب‌نما	۱۰	
امکان پیاده روی در میان درختان و فضای چمن کاری	۱۱	عملکردی
غذا دادن به حیوانات داخلی و پرندگان	۱۲	
تعاملات اجتماعی	۱۳	
تفریح و گذران اوقات فراغت	۱۴	
باغبانی و کاشت گل و گیاه	۱۵	
ورزش	۱۶	
روشنایی فضا و افزایش امنیت	۱۷	روانشناختی
دیده شدن فضا و افزایش امنیت	۱۸	
عدم آلودگی صوتی و آرامش	۱۹	
سایه اندازی درختان و استراحت	۲۰	
نحوه چیدمان فضای سبز	۲۱	زیبا شناختی - مدیریتی
تنوع درختان و گیاهان	۲۲	
بهداشت و نظافت	۲۳	

مدل مفهومی عوامل و مولفه‌های فضای سبز خانه سالمندان

ساکنین خانه سالمندان از از جدول (۱) استخراج و طبق شکل (۱) معرفی می‌شود.

با توجه به مطالعات مبانی نظری پژوهش و با بررسی و تحلیل نظریات صاحب‌نظران عوامل و مولفه‌های مؤثر بر میزان رضایت

شکل ۱- مدل مفهومی عوامل و مؤلفه‌های فضای سبز خانه سالمندان (مأخذ: نگارندگان)

Figure 1. Conceptual model of the factors and components of the green space of the nursing home (source: authors)

مواد و روش‌ها

در کتابخانه و وبسایت‌های علمی کلیه نظرات، مولفه‌ها و عواملی که می‌توانست در این موضوع مطرح باشد گردآوری گردید. سپس با نظر تیم پژوهشی داده‌های کدگذاری داده و تحلیل نظری، مولفه‌های شناسایی شده در قالب مدل مفهومی به ۵ عامل (کمی - دسترسی، کالبدی، عملکردی، روانشناختی و زیباشناختی - مدیریتی) کاهش داده شد. پرسشنامه نهایی با ارائه به ۵ نفر از متخصصین حیطه معماری و شهرسازی از نظر روایی صوری و محتوی مورد بررسی قرار گرفت و بدین ترتیب پرسشنامه نهایی با تعداد ۲۳ سؤال طراحی و برای ارزیابی میزان رضایت سالمندان مورد استفاده قرار گرفت. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه

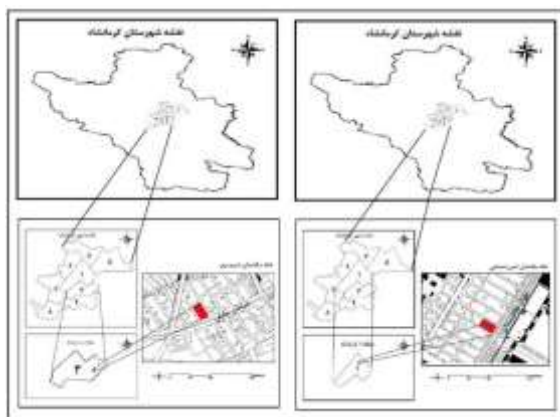
پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ شیوه اجرا پیمایشی است که با روش آمیخته توصیف کیفی - کمی مبتنی بر روش مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی در سال ۱۴۰۳ در شهر کرمانشاه انجام شده است. جامعه هدف این پژوهش شامل ساکنین خانه سالمندان شهر کرمانشاه می‌باشد که در خانه سالمندان تأمین اجتماعی و خانه سالمندان شمیم مهر سکونت داشته‌اند. حجم نمونه تعداد ۲۰۰ نفر از ساکنین خانه سالمندان مذکور می‌باشد که انتخاب شده‌اند. مراحل ساخت و طراحی آیتم های پرسشنامه محقق ساخته بدین ترتیب بود که ابتدا با بررسی متون علمی (شامل کتاب، نظرات صاحب نظران، مقالات علمی)

پرسشنامه محاسبه شده است. پایایی کل پرسشنامه برابر با ۰/۷۵ می باشد. اطلاعات به دست آمده از پرسشنامه ها با استفاده از نرم افزار Spss انجام شده است. داده ها در سطح آمار توصیفی و استنباطی بررسی شده اند.

منطقه مورد مطالعه

استان کرمانشاه از جمعیت ۹۴۰ هزار و ۵۰۸ هزار نفری در سال ۱۳۹۵، ۷۵ هزار و ۷۵۳ نفر سالمند بوده که برابر با ۵/۸ درصد جمعیت شهر است (۴۸). نمونه های مورد بررسی در پژوهش حاضر خانه سالمندان تأمین اجتماعی و شمیم مهر در شهر کرمانشاه می باشد، بر اساس شکل (۲) خانه سالمندان تأمین اجتماعی در بلوار طاق بستان و در منطقه ۱ قرار گرفته است. خانه سالمندان شمیم مهر نیز در چهار خیابان جلیلی در منطقه ۳ واقع شده است. این مراکز به ارائه خدمات مراقبتی، پزشکی، نگهداری، پرستاری، توان پزشکی، روانشناسی، مددکاری و تغذیه می پردازند.

محقق ساخته استفاده شده است که شامل دو بخش سؤالات مربوط به ویژگی های جمعیت شناختی و سؤالات مربوط به مولفه های پژوهش را در بر می گیرند می باشند. سؤالات مربوط به مولفه های پژوهش شامل ۲۳ سؤال می باشد که پاسخدهی به سؤالات براساس مقیاس لیکرت ۵ گزینه ای (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد) می باشد. روایی ابزار اندازه گیری مولفه ها به شکل روایی صوری و محتوایی و با استفاده از دیدگاه متخصصین صورت گرفته است. بر این اساس برای تعیین روایی ابزار تهیه شده از همکاری ۵ نفر از اساتید حیطة معماری و شهرسازی بهره گرفته شده است بدین منظور بعد از تهیه، ابزار مورد استفاده تکثیر و در اختیار تعداد ۵ نفر از اساتید متخصص دانشگاه قرار گرفت و از آن ها خواسته شد تا با مد نظر قرار دادن اهداف پژوهش، ابزار تهیه شده را از نظر صوری و محتوایی مورد ارزیابی قرار داده و نظرات اصلاحی خود را بر آن بنویسند. بعد از ارجاع ابزار مذکور توسط محقق اصلاح و برای تأیید روایی نهایی در اختیار اساتید مذکور قرار داده شد. به وسیله فرمول آلفا کرونباخ پایایی این

شکل ۲- موقعیت مناطق مورد مطالعه (مأخذ: نگارندگان)

Figure 2. The location of the study areas

(source: authors)

یافته‌ها و بحث

وجود دارد که به‌عنوان عوامل تعیین‌کننده میزان رضایت ساکنین خانه سالمندان محسوب می‌شوند: ۱- کمی - دسترسی ۲- کالبدی ۳- عملکردی ۴- روانشناختی ۵- زیباشناختی- مدیریتی. جدول (۱ و ۲)

برای شناسایی ابعاد و مولفه‌های تأثیرگذار بر میزان رضایت ساکنین خانه سالمندان بر اساس مرور مبانی نظری مولفه‌های زیادی در مطالعات قبلی گزارش شده است که با جمع‌بندی آن‌ها در قالب چنین نتیجه‌گیری می‌شود که ۲۳ مولفه و ۵ عامل کلی

جدول ۲- توزیع فراوانی مولفه‌های تحقیق

Table 2. Frequency distribution of research components

ابعاد	مولفه	شاخص	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
کمی - دسترسی	مساحت فضای سبز	فراوانی	۱۳	۲۰	۷۳	۷۵	۱۹
		درصد	۶/۵	۱۰/۰	۳۶/۵	۳۷/۵	۹/۵
	دسترسی راحت به فضای سبز	فراوانی	۶	۲۱	۷۱	۷۶	۲۶
		درصد	۳/۰	۱۰/۵	۳۵/۵	۳۸/۰	۱۳/۰
	دسترسی راحت به سرویس بهداشتی	فراوانی	۶	۴۸	۴۸	۷۲	۲۶
		درصد	۳/۰	۲۴/۰	۲۴/۰	۳۶/۰	۱۳/۰
سهولت مسیریابی در محوطه	فراوانی	۲۳	۲۷	۶۸	۶۰	۲۲	
	درصد	۱۱/۵	۱۳/۵	۳۴/۰	۳۰/۰	۱۱/۰	
کالبدی	شیب مناسب	فراوانی	۲۳	۳۱	۵۷	۶۳	۲۶
		درصد	۱۱/۵	۱۵/۵	۲۸/۵	۳۱/۵	۱۳/۰
	جنس مصالح کف	فراوانی	۲۷	۳۱	۶۳	۵۱	۲۸
		درصد	۱۳/۵	۱۵/۵	۳۱/۵	۲۵/۵	۱۴/۰
	امکانات مانند نیمکت و نشیمن	فراوانی	۲۱	۲۴	۶۳	۵۷	۳۵
		درصد	۱۰/۵	۱۲/۰	۳۱/۵	۲۸/۵	۱۷/۵
	امکانات مانند وسایل ورزشی	فراوانی	۲۵	۲۳	۵۰	۶۱	۴۱
		درصد	۱۲/۵	۱۱/۵	۲۵/۰	۳۰/۵	۲۰/۵
	امکانات مانند آلاچیق	فراوانی	۲۰	۲۵	۵۷	۵۳	۴۵
		درصد	۱۰/۰	۱۲/۵	۲۸/۵	۲۶/۵	۲۲/۰
	حوض یا آب‌نما	فراوانی	۲۷	۳۱	۵۴	۵۰	۳۸
		درصد	۱۳/۵	۱۵/۵	۲۷/۰	۲۵/۰	۱۹/۰
عملکردی	امکان پیاده روی در میان درختان و فضای چمن‌کاری	فراوانی	۲۹	۲۸	۵۴	۵۷	۳۲
		درصد	۱۴/۵	۱۴/۰	۲۷/۰	۲۸/۵	۱۶/۰
	غذا دادن به حیوانات داخلی و پرندگان	فراوانی	۲۸	۳۱	۳۹	۶۳	۳۹
		درصد	۱۴/۰	۱۵/۵	۱۹/۵	۳۱/۵	۱۹/۵
	تعاملات اجتماعی	فراوانی	۳۰	۲۸	۳۹	۶۰	۴۳
		درصد	۱۵/۰	۱۴/۰	۱۹/۵	۳۰/۰	۲۱/۵

۳۶	۴۴	۴۲	۴۰	۳۸	فراوانی	تفریح و گذران اوقات فراغت	
۱۸/۰	۲۲/۰	۲۱/۰	۲۰/۰	۱۹/۰	درصد		
۳۲	۴۴	۳۸	۴۲	۴۴	فراوانی	باغبانی و کاشت گل و گیاه	
۱۶/۰	۲۲/۰	۱۹/۰	۲۱/۰	۲۲/۰	درصد		
۲۷	۵۸	۳۷	۳۷	۴۱	فراوانی	ورزش	
۱۳/۵	۲۹/۰	۱۸/۵	۱۸/۵	۲۰/۵	درصد		
۳۰	۴۹	۴۹	۳۲	۴۰	فراوانی	روشنایی فضا و افزایش امنیت	روانشناختی
۱۵/۰	۲۴/۵	۲۴/۵	۱۶/۰	۲۰/۰	درصد		
۳۶	۴۸	۴۸	۳۸	۳۰	فراوانی	دیده شدن فضا و افزایش امنیت	
۱۸/۰	۲۴/۰	۲۴/۰	۱۹/۰	۱۵/۰	درصد		
۳۴	۶۱	۳۷	۳۹	۲۹	فراوانی	عدم آلودگی صوتی و آرامش	
۱۷/۰	۳۰/۵	۱۸/۵	۱۹/۵	۱۴/۵	درصد		
۴۶	۷۰	۴۶	۲۲	۱۶	فراوانی	سایه اندازی درختان و استراحت	زیباشناختی - مدیریتی
۲۳/۰	۳۵/۰	۲۳/۰	۱۱/۰	۸/۰	درصد		
۷۰	۵۹	۳۴	۲۲	۱۵	فراوانی	نحوه چیدمان فضای سبز	
۳۵/۰	۲۹/۵	۱۷/۰	۱۱/۰	۷/۵	درصد		
۹۵	۳۸	۲۶	۱۸	۲۳	فراوانی	تنوع درختان و گیاهان	
۴۷/۵	۱۹/۰	۱۳/۰	۹/۰	۱۱/۵	درصد		
۱۳۹	۲۴	۱۵	۱۴	۸	فراوانی	بهداشت و نظافت	
۶۹/۵	۱۲/۰	۷/۵	۷/۰	۴/۰	درصد		

جدول ۳- فراوانی و درصد متغیرهای ویژگی‌های فردی سالمندان خانه تأمین اجتماعی و شمیم مهر

Table 3. Frequency and percentage of variables of individual characteristics of Tamin Ejtemaei Nursing Home and Shamim Mehr

درصد	فراوانی	شرح		درصد	فراوانی	شرح	
۱۸/۰	۳۶	یک	تعداد فرزند	۵۰	۱۰۰	زن	جنسیت
۲۳/۰	۴۶	دو		۵۰	۱۰۰	مرد	
۱۶/۰	۳۲	سه		۳۲/۰	۶۴	آزاد	شغل
۳۴/۰	۶۸	چهار	۳۸/۵	۷۷	بازنشسته		
۱/۵	۳	پنج	۲۵/۰	۵۰	بیکار		
۷/۵	۱۵	بدون فرزند	۴/۵	۹	کارمند		
۱۲/۵	۲۵	لیسانس	تحصیلات	۴۲/۰	۸۴	زیر دیپلم	تحصیلات
۰/۵	۱	فوق لیسانس		۳۷/۰	۷۴	دیپلم	
۱/۰	۲	دکتر		۷/۰	۱۴	کاردانی	

جدول ۴- میانگین و انحراف معیار مولفه‌های تحقیق

Table 4. Mean and standard deviation of research components

عامل	مولفه	تعداد	میانگین	انحراف معیار
کمی - دسترسی	مساحت فضای سبز	۲۰۰	۳/۳۵	۱/۰۰
	دسترسی راحت به فضای سبز	۲۰۰	۳/۴۷	۰/۹۵
	دسترسی راحت به سرویس بهداشتی	۲۰۰	۳/۳۲	۱/۰۶
	سهولت مسیریابی در محوطه	۲۰۰	۳/۱۵	۱/۱۴
کالبدی	شیب مناسب	۲۰۰	۳/۱۹	۱/۱۹
	جنس مصالح کف	۲۰۰	۳/۱۱	۱/۲۲
	امکانات مانند نیمکت و نشیمن	۲۰۰	۳/۳۰	۱/۱۹
	امکانات مانند وسایل ورزشی	۲۰۰	۳/۳۵	۱/۲۸
	امکانات مانند آلاچیق	۲۰۰	۳/۳۹	۱/۲۵
	حوض یا آب‌نما	۲۰۰	۳/۲۰	۱/۲۹
	امکان پیاده روی در میان درختان و فضای چمن کاری	۲۰۰	۳/۱۷	۱/۲۷
عملکردی	غذا دادن به حیوانات داخلی و پرندگان	۲۰۰	۳/۲۷	۱/۳۲
	تعاملات اجتماعی	۲۰۰	۳/۲۹	۱/۳۵
	تفریح و گذران اوقات فراغت	۲۰۰	۳/۰۰	۱/۳۸
	باغبانی و کاشت گل و گیاه	۲۰۰	۲/۸۹	۱/۳۹
	ورزش	۲۰۰	۲/۹۶	۱/۳۵
	روشنایی فضا و افزایش امنیت	۲۰۰	۲/۸۹	۱/۳۴
	دیدن شدن فضا و افزایش امنیت	۲۰۰	۳/۱۱	۱/۳۲
روانشناختی	عدم آلودگی صوتی و آرامش	۲۰۰	۳/۱۶	۱/۳۲
	سایه اندازی درختان و استراحت	۲۰۰	۳/۵۴	۱/۱۸
	نحوه چیدمان فضای سبز	۲۰۰	۳/۷۳	۱/۲۵
	تنوع درختان و گیاهان	۲۰۰	۳/۸۲	۱/۴۰
زیباشناختی - مدیریتی	بهداشت و نظافت	۲۰۰	۴/۳۶	۱/۱۳

پنج مولفه مؤثر بر رضایت سالمندان به ترتیب «بهداشت و نظافت»، «تنوع درختان و گیاهان»، «نحوه چیدمان فضای سبز محوطه»، «سایه درختان و فضای سبز محوطه»، «دسترسی راحت به فضای سبز محوطه» است.

نتایج جدول (۴) نشان می‌دهد که میزان رضایت از «بهداشت و نظافت» فضای سبز دارای میانگین ۴/۳۶ می‌باشد که بالاترین مقدار میانگین را به خود اختصاص داده است و کمترین مقدار میانگین هم برابر با ۲/۸۹ که به دو مولفه «باغبانی و کاشت گل و گیاه» و «روشنایی فضای سبز و امنیت» محوطه تعلق دارد.

جدول ۵- میانگین و انحراف معیار مولفه‌ها و ابعاد به تفکیک خانه سالمندان تأمین اجتماعی و شمیم مهر

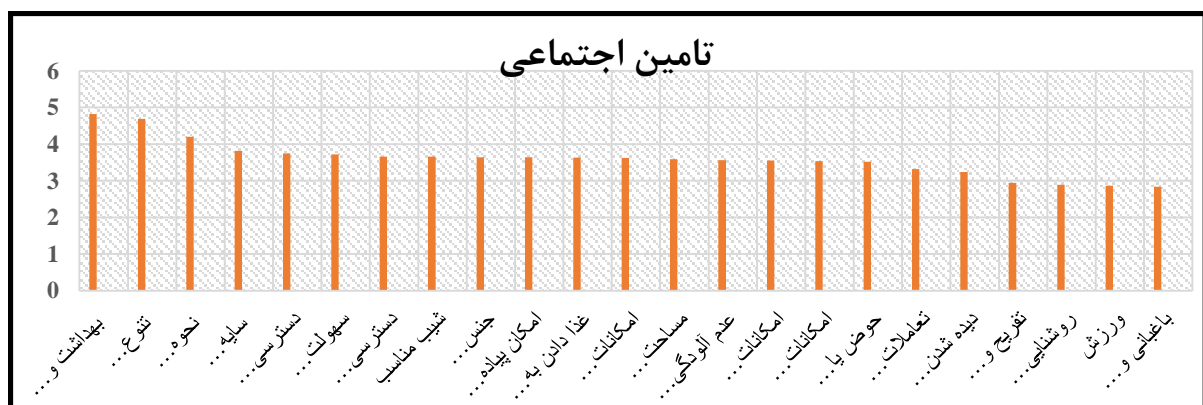
Table 5. Mean and standard deviation of the components and dimensions characteristics of the Tamin Ejtemaei Nursing Home and Shamim Mehr

عامل	مولفه	بنا	تعداد	میانگین	انحراف معیار
کمی - دسترسی	مساحت فضای سبز	تأمین	۱۰۰	۳/۵۹	۱/۰۶
		شمیم	۱۰۰	۳/۰۸	۰/۸۷
	دسترسی راحت به فضای سبز	تأمین	۱۰۰	۳/۷۵	۱/۰۰
		شمیم	۱۰۰	۳/۲۰	۰/۸۰
	دسترسی راحت به سرویس بهداشتی	تأمین	۱۰۰	۳/۶۶	۰/۸۹
		شمیم	۱۰۰	۲/۹۸	۱/۱۲
	سهولت مسیریابی در محوطه	تأمین	۱۰۰	۳/۷۲	۰/۸۴
		شمیم	۱۰۰	۳/۵۹	۱/۱۳
		تأمین	۱۰۰	۳/۶۶	۰/۹۹
کالبدی	شیب مناسب	شمیم	۱۰۰	۲/۷۲	۱/۱۸
		تأمین	۱۰۰	۳/۶۴	۱/۰۷
	جنس مصالح کف	شمیم	۱۰۰	۲/۵۸	۱/۱۳
		تأمین	۱۰۰	۳/۶۲	۱/۰۱
	امکانات مانند نیمکت و نشیمن	شمیم	۱۰۰	۲/۹۹	۱/۲۹
		تأمین	۱۰۰	۳/۵۴	۱/۱۳
	امکانات مانند وسایل ورزشی	شمیم	۱۰۰	۳/۱۷	۱/۴۰
		تأمین	۱۰۰	۳/۵۵	۱/۲۳
	امکانات مانند آلاچیق	شمیم	۱۰۰	۳/۲۴	۱/۲۵
تأمین		۱۰۰	۳/۵۲	۱/۲۴	
عملکردی	امکان پیاده روی در میان درختان و فضای چمن کاری	شمیم	۱۰۰	۲/۷۱	۱/۱۴
		تأمین	۱۰۰	۳/۶۳	۱/۱۹
	غذا دادن به حیوانات داخلی و پرندگان	شمیم	۱۰۰	۲/۹۱	۱/۳۴
		تأمین	۱۰۰	۳/۳۲	۱/۴۲
	تعاملات اجتماعی	شمیم	۱۰۰	۳/۲۶	۱/۲۸
		تأمین	۱۰۰	۲/۹۴	۱/۴۶
	تفریح و گذران اوقات فراغت	شمیم	۱۰۰	۳/۰۶	۱/۲۹
		تأمین	۱۰۰	۲/۸۴	۱/۴۹

۱/۲۹	۲/۹۴	۱۰۰	شمیم	باغبانی و کاشت گل و گیاه	روانشناختی
۱/۴۵	۲/۸۶	۱۰۰	تأمین	ورزش	
۱/۲۴	۳/۰۷	۱۰۰	شمیم		
۱/۵۰	۲/۸۹	۱۰۰	تأمین	روشنایی فضا و افزایش امنیت	زیباشناختی - مدیریتی
۱/۱۶	۳/۰۸	۱۰۰	شمیم		
۱/۳۹	۳/۲۴	۱۰۰	تأمین	دیده شدن فضا و افزایش امنیت	
۱/۲۳	۲/۹۸	۱۰۰	شمیم		
۱/۲۷	۳/۵۶	۱۰۰	تأمین	عدم آلودگی صوتی و آرامش	
۱/۲۴	۲/۷۶	۱۰۰	شمیم		
۱/۰۸	۳/۸۲	۱۰۰	تأمین	سایه اندازی درختان و استراحت	
۱/۲۲	۳/۲۶	۱۰۰	شمیم		
۱/۰۵	۴/۲۰	۱۰۰	تأمین	نحوه چیدمان فضای سبز	
۱/۲۷	۳/۲۷	۱۰۰	شمیم		
۰/۶۱	۴/۶۹	۱۰۰	تأمین	تنوع درختان و گیاهان	
۱/۴۳	۲/۹۵	۱۰۰	شمیم		
۰/۵۳	۴/۸۲	۱۰۰	تأمین	بهداشت و نظافت	
۱/۳۶	۳/۹۰	۱۰۰	شمیم		

«ورزش» و «روشنایی فضای محوطه و امنیت آن» میزان رضایت سالمندان شمیم مهر بیشتر بود.

نتایج جدول (۵) نشان داد، در همه موارد میزان رضایت ساکنین خانه سالمندان تأمین اجتماعی بیشتر از خانه سالمندان شمیم مهر است به جز در سه مولفه «باغبانی و کاشت گل و گیاه».

نمودار ۱- نمودار میله‌ای میانگین مولفه‌های خانه سالمندان تأمین اجتماعی مأخذ: (یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

Diagram 1. Bar chart of the average components of the Tamin Ejtemaei nursing home Source: (research findings, 1403)

نمودار ۲- نمودار میله‌ای میانگین مولفه‌های خانه سالمندان شمیم مهر مأخذ: (یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

Diagram 2. Bar graph of the average components of the Shamim Mehr nursing home Source: (research findings, 1403)

جدول ۶- نتایج آزمون t مستقل جهت مقایسه میانگین رضایت خانه تأمین اجتماعی و شمیم مهر

Table 6. Independent t-test results to compare the average satisfaction of the Tamin Ejtemaei Nursing Home and Shamim Mehr

سطح معنی‌داری	آماره t	انحراف معیار	میانگین	بنا	مولفه
۰/۰۰	۱۴/۶۱۹	۰/۳۵	۳/۵۹	تأمین اجتماعی	رضایت
		۰/۱۶	۳/۰۲	شمیم مهر	

بر اساس جدول (۷) میانگین رضایت مردان خانه سالمندان تأمین اجتماعی برابر با ۳/۸۵ و میانگین رضایت زنان از همین بنا برابر با ۳/۳۴ می‌باشد. میانگین رضایت مردان از خانه سالمندان شمیم مهر برابر با ۳/۰۷ و میانگین رضایت زنان از همین بنا برابر با ۲/۹۷ است.

نتایج جدول (۶) نشان می‌دهد میانگین میزان رضایت ساکنین خانه سالمندان تأمین اجتماعی برابر با ۳/۵۹ و در خانه سالمندان شمیم مهر برابر با ۳/۰۲ می‌باشد. در نتیجه می‌توان گفت میزان رضایت ساکنین خانه سالمندان تأمین اجتماعی بیشتر از ساکنین خانه سالمندان شمیم مهر است.

جدول ۷- میانگین میزان رضایت مولفه‌های تحقیق دو بنا به تفکیک جنسیت افراد مورد مطالعه

Table 7. The average level of satisfaction of the research components of two buildings according to the gender of the study subjects

عامل	مولفه	بنا	تعداد	مردان	زنان	
کمی - دسترسی	مساحت فضای سبز	تأمین اجتماعی	۱۰۰	۳/۴۶	۳/۷۲	
		شمیم مهر	۱۰۰	۲/۷۷	۳/۳۷	
	دسترسی راحت به فضای سبز	تأمین اجتماعی	۱۰۰	۳/۷۲	۳/۷۸	
		شمیم مهر	۱۰۰	۳/۱۲	۳/۲۷	
	دسترسی راحت به سرویس بهداشتی	تأمین اجتماعی	۱۰۰	۳/۶۶	۳/۶۶	
		شمیم مهر	۱۰۰	۳/۱۲	۲/۸۴	
	سهولت مسیریابی در محوطه	تأمین اجتماعی	۱۰۰	۳/۸۴	۳/۶۰	
		شمیم مهر	۱۰۰	۲/۹۵	۲/۲۳	
کالبدی	شیب مناسب	تأمین اجتماعی	۱۰۰	۳/۷۴	۳/۵۸	
		شمیم مهر	۱۰۰	۲/۸۹	۲/۵۴	
	جنس مصالح کف	تأمین اجتماعی	۱۰۰	۳/۷۸	۳/۵۰	
		شمیم مهر	۱۰۰	۲/۶۳	۲/۵۲	
	امکانات مانند نیمکت و نشیمن	تأمین اجتماعی	۱۰۰	۲/۸۶	۳/۳۸	
		شمیم مهر	۱۰۰	۳/۰۴	۲/۹۴	
	امکانات مانند وسایل ورزشی	تأمین اجتماعی	۱۰۰	۲/۹۸	۳/۱۰	
		شمیم مهر	۱۰۰	۳/۲۶	۳/۰۷	
	امکانات مانند آلاچیق	تأمین اجتماعی	۱۰۰	۴/۱۰	۳/۰۰	
		شمیم مهر	۱۰۰	۳/۲۰	۳/۲۷	
	حوض یا آب‌نما	تأمین اجتماعی	۱۰۰	۳/۸۴	۳/۲۰	
		شمیم مهر	۱۰۰	۲/۹۵	۲/۸۲	
	عملکردی	امکان پیاده روی در میان درختان و فضای چمن کاری	تأمین اجتماعی	۱۰۰	۴/۰۰	۳/۲۸
			شمیم مهر	۱۰۰	۲/۶۹	۲/۷۲
		غذا دادن به حیوانات داخلی و پرندگان	تأمین اجتماعی	۱۰۰	۴/۰۴	۳/۲۲
			شمیم مهر	۱۰۰	۲/۹۳	۲/۸۸
تعاملات اجتماعی		تأمین اجتماعی	۱۰۰	۳/۸۸	۲/۷۶	
		شمیم مهر	۱۰۰	۳/۴۴	۳/۰۷	
تفریح و گذران اوقات فراغت		تأمین اجتماعی	۱۰۰	۳/۱۴	۲/۷۴	
		شمیم مهر	۱۰۰	۳/۱۸	۲/۹۴	
تأمین اجتماعی		۱۰۰	۳/۰۰	۲/۶۸		

۲/۸۲	۳/۰۶	۱۰۰	شمیم مهر	باغبانی و کاشت گل و گیاه		
۲/۴۸	۳/۲۴	۱۰۰	تأمین اجتماعی	ورزش		
۲/۹۴	۳/۲۰	۱۰۰	شمیم مهر	روشنایی فضا و افزایش امنیت	روانشناختی	
۲/۳۶	۳/۴۲	۱۰۰	تأمین اجتماعی			
۳/۰۰	۳/۱۶	۱۰۰	شمیم مهر	دیده شدن فضا و افزایش امنیت		
۲/۵۲	۳/۹۶	۱۰۰	تأمین اجتماعی			
۳/۰۵	۲/۸۹	۱۰۰	شمیم مهر	عدم آلودگی صوتی و آرامش		
۲/۹۲	۴/۲۰	۱۰۰	تأمین اجتماعی			
۲/۶۲	۲/۸۹	۱۰۰	شمیم مهر	سایه اندازی درختان و استراحت		
۳/۵۰	۴/۱۴	۱۰۰	تأمین اجتماعی			
۳/۲۷	۳/۲۴	۱۰۰	شمیم مهر	نحوه چیدمان فضای سبز		زیباشناختی - مدیریتی
۴/۰۴	۴/۳۶	۱۰۰	تأمین اجتماعی			
۳/۱۱	۳/۴۲	۱۰۰	شمیم مهر	تنوع درختان و گیاهان		
۴/۹۰	۴/۴۸	۱۰۰	تأمین اجتماعی			
۲/۶۶	۳/۲۴	۱۰۰	شمیم مهر	بهداشت و نظافت		
۴/۹۲	۴/۷۲	۱۰۰	تأمین اجتماعی			
۴/۳۵	۳/۴۲	۱۰۰	شمیم مهر	رضایت کلی		
۳/۳۴	۳/۸۵	۱۰۰	تأمین اجتماعی			
۲/۹۷	۳/۰۷	۱۰۰	شمیم مهر			

جدول ۸- میانگین میزان رضایت مولفه‌های تحقیق دو بنا به تفکیک سن افراد مورد مطالعه

Table 8. The average level of satisfaction of the research components of two buildings according to the age of the study subjects

عامل	مولفه	بنا	۵۱-۶۰	۶۱-۷۰	۷۱-۸۰	۸۱-۹۰	
کمی - دسترسی	مساحت فضای سبز	تأمین اجتماعی	۳/۸۰	۳/۵۲	۳/۶۰	۳/۵۹	
		شمیم مهر	۲/۸۲	۳/۰۰	۳/۳۲	۳/۴۱	
	دسترسی راحت به فضای سبز	تأمین اجتماعی	۳/۸۰	۳/۷۶	۳/۷۴	۳/۷۴	
		شمیم مهر	۳/۲۵	۳/۰۸	۳/۲۴	۳/۳۳	
	دسترسی راحت به سرویس بهداشتی	تأمین اجتماعی	۳/۸۰	۳/۶۰	۳/۷۴	۳/۵۵	
		شمیم مهر	۲/۹۲	۳/۱۷	۲/۷۶	۳/۰۰	
	سهولت مسیریابی در محوطه	تأمین اجتماعی	۳/۸۰	۳/۸۴	۳/۶۵	۳/۷۰	
		شمیم مهر	۲/۸۵	۲/۴۸	۲/۶۰	۲/۲۵	
	کالبدی	شیب مناسب	تأمین اجتماعی	۳/۸۰	۳/۹۶	۳/۴۴	۳/۷۰
شمیم مهر			۲/۶۷	۲/۷۴	۲/۸۸	۲/۴۱	
جنس مصالح کف		تأمین اجتماعی	۳/۴۰	۳/۷۶	۳/۶۹	۳/۴۸	
		شمیم مهر	۲/۸۲	۲/۴۸	۲/۵۲	۲/۴۱	
امکانات مانند نیمکت و نشیمن		تأمین اجتماعی	۳/۴۰	۳/۴۰	۳/۷۶	۳/۶۲	
		شمیم مهر	۲/۷۸	۳/۴۲	۳/۰۰	۲/۱۶	
امکانات مانند وسایل ورزشی		تأمین اجتماعی	۳/۰۰	۳/۴۸	۳/۵۱	۳/۷۴	
		شمیم مهر	۳/۶۰	۲/۹۷	۲/۹۶	۳/۱۶	
امکانات مانند آلاچیق		تأمین اجتماعی	۳/۴۰	۳/۰۴	۳/۷۹	۳/۶۶	
		شمیم مهر	۳/۱۰	۳/۳۴	۳/۰۴	۳/۶۶	
حوض یا آب‌نما		تأمین اجتماعی	۳/۶۰	۳/۲۰	۳/۷۹	۳/۳۷	
		شمیم مهر	۲/۷۵	۳/۰۵	۲/۶۴	۳/۲۵	
عاملکردی		امکان پیاده روی در میان درختان و فضای چمن کاری	تأمین اجتماعی	۴/۰۰	۳/۳۲	۳/۹۳	۳/۴۰
			شمیم مهر	۲/۶۴	۲/۷۱	۲/۷۶	۲/۷۵
		غذا دادن به حیوانات داخلی و پرندگان	تأمین اجتماعی	۴/۰۰	۳/۲۰	۳/۹۰	۳/۵۱
			شمیم مهر	۲/۹۶	۲/۹۷	۲/۸۴	۲/۷۵
		تعاملات اجتماعی	تأمین اجتماعی	۳/۲۰	۲/۹۶	۳/۶۲	۳/۱۸
			شمیم مهر	۳/۶۰	۳/۱۱	۳/۱۲	۳/۱۶
	تفریح و گذران اوقات فراغت	تأمین اجتماعی	۲/۶۰	۳/۰۴	۲/۹۰	۲/۹۶	
		شمیم مهر	۳/۱۰	۲/۹۷	۳/۰۰	۳/۳۳	
	باغبانی و کاشت گل و گیاه	تأمین اجتماعی	۲/۰۰	۳/۱۶	۲/۶۷	۲/۹۶	
		شمیم مهر	۲/۶۰	۳/۲۰	۲/۹۲	۳/۰۰	
		تأمین اجتماعی	۱/۸۰	۲/۸۰	۲/۹۰	۳/۰۳	

۳/۵۰	۲/۸۸	۳/۲۲	۲/۸۵	شمیم مهر	ورزش		
۳/۰۳	۳/۰۰	۲/۸۰	۱/۶۰	تأمین اجتماعی	روشنایی فضا و افزایش امنیت	روانشناختی	
۳/۲۵	۲/۹۶	۳/۱۴	۳/۰۳	شمیم مهر			
۳/۵۹	۳/۳۲	۲/۸۰	۲/۸۰	تأمین اجتماعی	دیده شدن فضا و افزایش امنیت		
۳/۶۶	۲/۶۰	۲/۷۴	۳/۳۲	شمیم مهر	عدم آلودگی صوتی و آرامش		
۳/۶۶	۳/۶۲	۳/۴۴	۳/۰۰	تأمین اجتماعی			
۲/۵۰	۲/۴۸	۲/۷۷	۳/۱۰	شمیم مهر			
۳/۷۴	۳/۹۰	۳/۷۶	۳/۸۰	تأمین اجتماعی	سایه اندازی درختان و استراحت		زیباشناختی - مدپریتی
۳/۰۰	۳/۱۶	۳/۳۱	۳/۳۹	شمیم مهر	نحوه چیدمان فضای سبز		
۳/۹۶	۴/۳۴	۴/۳۲	۳/۶۰	تأمین اجتماعی			
۳/۲۷	۳/۰۸	۳/۴۲	۳/۲۵	شمیم مهر	تنوع درختان و گیاهان		
۴/۵۹	۴/۶۷	۴/۷۶	۵/۰۰	تأمین اجتماعی			
۲/۷۵	۲/۸۸	۳/۲۸	۲/۶۷	شمیم مهر			
۴/۸۱	۴/۸۱	۴/۸۰	۵/۰۰	تأمین اجتماعی	بهداشت و نظافت	رضایت کلی	
۳/۸۳	۴/۲۴	۳/۶۵	۳/۹۲	شمیم مهر			
۳/۵۹	۳/۶۶	۳/۵۰	۳/۴۰	تأمین اجتماعی			
۳/۰۲	۲/۹۵	۳/۰۵	۳/۰۴	شمیم مهر			

مهر میانگین رضایت رده سنی ۵۱-۶۰ سال برابر با ۳/۰۴، رده سنی ۶۱-۷۰ سال برابر با ۳/۰۵، رده سنی ۷۱-۸۰ سال برابر با ۲/۹۵ و رده سنی ۸۱-۹۰ سال برابر با ۳/۰۲ است.

بر اساس جدول (۸) در خانه سالمندان تأمین اجتماعی میانگین رضایت رده سنی ۵۱-۶۰ سال برابر با ۳/۴۰، رده سنی ۶۱-۷۰ سال برابر با ۳/۵۰، رده سنی ۷۱-۸۰ سال برابر با ۳/۶۶ و رده سنی ۸۱-۹۰ برابر با ۳/۵۹ و همچنین در خانه سالمندان شمیم

جدول ۹- توزیع فراوانی علائق افراد مورد مطالعه

Table 9. Distribution of the frequency of interests of the studied subjects

علائق	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
استراحت	۲۲	۱۱/۰	۱۱/۰
ورزش	۱۵	۷/۵	۱۸/۵
تنهایی	۸	۴/۰	۲۲/۵
تلویزیون	۲۱	۱۰/۵	۳۳/۰
فضای سبز	۵۷	۲۸/۵	۶۱/۵
نشستن‌های جمعی	۷۷	۳۸/۵	۱۰۰
کل	۲۰۰	۱۰۰	

گیاهان» و «نحوه چیدمان فضای سبز» به ترتیب بیشترین امتیاز و در خانه شمیم مهر مولفه‌های «بهداشت و نظافت»، «سهولت مسیریابی در محوطه»، «تعاملات اجتماعی» و «سایه اندازی درختان و استراحت» به ترتیب بیشترین امتیاز را داشتند. ولی در خانه تأمین اجتماعی مولفه‌های «باغبانی و کاشت گل و گیاه»، «ورزش» و «روشنایی فضا و امنیت» به ترتیب کمترین امتیاز و در خانه شمیم مهر مولفه‌های «جنس مصالح کف»، «امکان پیاده روی در میان درختان و فضای چمن کاری» و «شیب مناسب» به ترتیب کمترین امتیاز را داشته یعنی سالمندان از مولفه‌های مزبور رضایت کافی نداشتند و نشان می‌دهد که می‌بایستی در اولویت برنامه‌ریزی قرار گیرند. به‌طور کلی مؤلفه‌هایی که کمترین امتیاز را دارند، می‌توانند در کاهش مطلوبیت فضای سبز تأثیرگذار باشند و می‌بایستی در برنامه‌ریزی به جهت افزایش مطلوبیت برای ساکنین در اولویت قرار بگیرند. در سؤال سوم در بررسی وضعیت رضایت ساکنین از فضای سبز دو خانه سالمندان، می‌توان گفت میانگین میزان رضایت ساکنین خانه تأمین اجتماعی برابر با ۳/۵۹ و در خانه شمیم مهر برابر با ۳/۰۲ است یعنی میزان رضایت ساکنین خانه تأمین اجتماعی بیشتر از ساکنین خانه شمیم مهر است، به جز در سه مولفه «باغبانی و کاشت گل و گیاه»، «ورزش» و «روشنایی فضای محوطه و امنیت آن» که میزان رضایت سالمندان شمیم مهر بیشتر است. در سؤال چهارم در بررسی میانگین میزان رضایت مولفه‌های تحقیق دو بنا به تفکیک جنسیت، میانگین رضایت مردان بیشتر از زنان در دو خانه سالمند مزبور بوده که می‌بایستی در طراحی، سلاقی و نظرات زنان را بیشتر مدنظر قرار داد. در سؤال پنجم در بررسی میانگین میزان رضایت مولفه‌های تحقیق دو بنا به تفکیک سن افراد، در خانه تأمین اجتماعی بیشترین میزان رضایت متعلق به رده سنی ۷۱-۸۰ و میانگین کمترین میزان رضایت متعلق به رده سنی ۵۱-۶۰ و همچنین در خانه شمیم مهر بیشترین میزان رضایت متعلق به رده سنی ۷۰-۶۱ و کمترین میزان رضایت متعلق به رده سنی ۸۰-۷۱ است. شایان ذکر است که در خانه تأمین اجتماعی علاوه بر فضای سبز محوطه، در طبقه همکف بنا، گلخانه کوچکی داشت که سالمندان می‌توانستند در فصول سرد از این

نتایج جدول (۹) نشان می‌دهد ۲۲ نفر معادل (۱۱ درصد) از افراد مورد مطالعه به استراحت، ۱۵ نفر معادل (۷/۵ درصد) به ورزش، ۸ نفر معادل (۴ درصد) به تنهایی، ۲۱ نفر معادل (۱۰/۵ درصد) به تلویزیون، ۵۷ نفر معادل (۲۸/۵ درصد) به فضای سبز و ۷۷ نفر معادل (۳۸/۵ درصد) به نشست‌های جمعی علاقه دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

طراحی مناسب فضای سبز می‌تواند تا حد زیادی نیازهای روحی و روانی سالمندان را تأمین و به محیط زندگی و پیرامون خود دل بسته کند. ادراک طبیعت از جمله مولفه‌های تأثیرگذار بر اجتماع پذیری فضاست و محیطی که امکان ادراک طبیعت را چه از نظر بصری و چه از نظر فیزیکی فراهم آورد، تأثیر به‌سزایی در شکل‌گیری تعاملات اجتماعی و کاهش افسردگی خواهد داشت. این امر می‌تواند برای طراحی فضاهای بهتری در خانه‌های سالمندان برای جلوگیری از انزوای آنان راهگشا باشد. در این پژوهش با مرور تحلیل‌های به‌دست‌آمده از قسمت‌های مبانی نظری (کیفی) و همچنین مطالعات میدانی - پرسشنامه (کمی) نتایج زیر قابل ذکر است. مؤلفه‌های مؤثر در مطلوبیت فضای سبز خانه سالمندان در قالب ۵ عامل و ۲۳ مؤلفه معرفی شدند. در سؤال اول می‌توان گفت مولفه‌های مؤثر فضای سبز خانه سالمندان شامل مولفه «بهداشت و نظافت» دارای میانگین ۴/۳۶ بیشترین و «باغبانی و کاشت گل و گیاه» و «روشنایی فضای سبز و امنیت» دارای میانگین ۲/۸۹، کمترین مقدار میانگین را دارند. پس می‌توان گفت، پنج مولفه مؤثر فضای سبز خانه سالمندان بر رضایت ساکنین به ترتیب «بهداشت و نظافت»، «تنوع درختان و گیاهان»، «نحوه چیدمان فضای سبز محوطه»، «سایه درختان و استراحت»، «دسترسی راحت به فضای سبز محوطه» بوده و سالمندان از مولفه‌های «باغبانی و کاشت گل و گیاه»، «روشنایی فضای سبز»، «امنیت و تفریح و گذران اوقات فراغت» و «ورزش» به ترتیب کمترین میزان رضایت را داشتند. در سؤال دوم در بررسی مولفه‌های مؤثر فضای سبز بر میزان رضایت ساکنین دو خانه سالمندان مزبور، می‌توان گفت در خانه سالمندان تأمین اجتماعی، مولفه‌های «بهداشت و نظافت»، «تنوع درختان و

فضا استفاده کنند. محوطه فضای سبز خانه تأمین اجتماعی بزرگ تر، با درختان و گلکاری فراوان، آلاچیق و نیمکت‌های زیاد سبب ایجاد آرامش، استراحت و در نهایت رضایت بیشتر سالمندان به‌ویژه رده‌های سنی ۷۱ به بالا بود. ولی مساحت خانه شمیم مهر نسبت به خانه تأمین اجتماعی کمتر بوده و تا حدودی از فضای سبز مناسبی برخوردار بود. در حیاط پشتی آن نیز فضایی با وسایل ورزشی مناسب برای ورزش سالمندان طراحی شده که منجر به رضایت سالمندان رده سنی ۶۱ تا ۷۰ بود. در سؤال ششم از توزیع فراوانی علائق افراد مورد مطالعه نشان داد که ۳۸/۵ درصد سالمندان به نشستن‌های جمعی و ۲۸/۵ درصد سالمندان به فضای سبز علاقه‌مند بودند.

از نتایج تحقیق می‌توان گفت از نیازهای اصلی سالمندان، ایجاد فضای سبز با رعایت عوامل موثر آن نظیر دسترسی، کالبدی، عملکردی، روانشناختی، زیباشناختی و مدیریتی در داخل و محوطه خانه سالمندان بجهت ایجاد گردهمایی‌های جمعی و افزایش تعاملات اجتماعی است. طبیعی است که هر اندازه عوامل و مولفه‌های موثر فضای سبز این محیط بدرستی طراحی شود، میزان احساس رضایت سالمندان از فضای سبز بیشتر شده، افراد احساس تعلق خاطر بیشتری نسبت به آن محیط نموده، از بودن در آن احساس آرامش می‌کنند و در نهایت سبب ارتقا تعاملات اجتماعی و کاهش افسردگی خواهد شد. بنابراین شناسایی مولفه‌های مؤثر فضای سبز به‌جهت رضایت سالمندان و طراحی بهینه متناسب با نیازهای آنان دارای اهمیت ویژه‌ای است. امید است تا در تحقیقات آتی، درباره ایجاد فضاهای سبز خانه سالمندان موجود در شهر کرمانشاه و سایر شهرهای ایران به‌صورت موردی و جزئی‌تر بررسی شود، زیرا تاکنون با وجود تراکم و حجم ساخت و ساز، امکان اختصاص سایت بزرگ به ساخت خانه سالمندان و ایجاد فضای سبز مناسب در خور نیاز آنها وجود نداشته‌است.

در مقام مقایسه با پژوهش‌های مزبور می‌توان گفت در مطالعات قبلی کمتر تحقیقی وجود دارد که مولفه‌های مؤثر بر مطلوبیت فضای سبز خانه سالمندان از منظر رضایتمندی را شناسایی و میزان رضایت سالمندان را از این مولفه‌ها مورد توجه قرار دهند. پژوهش‌های پیشین بیشتر به «تحلیل مولفه‌های معنایی زندگی در سالمندان» فهیمه محمدپور و دیگران (۱۳۹۸)، «کیفیت و

ویژگی‌های محیطی خانه سالمندان» اسماعیل ضرغامی و دیگران (۱۳۹۴) و آتنا السادات هاشمی و طبیبیان (۱۴۰۰)، «عوامل ادراکی و اجتماعی خانه سالمندان» علی شرقی و فرزانه صالحی کوسالاری (۱۳۹۶)، «اثر بخشی باغبان درمانی برای افسردگی سالمندان» گلنار مشفق و دیگران (۱۳۹۳) و «تأثیر رویکرد بیوفیلیک برای سالمندان در فضای باز مجتمع مسکونی» مجید عقیقیان و دیگران (۱۴۰۲) و «سرسبزی باغ و سلامت افراد مسن در مراکز مراقبتی» Dahlkvist و همکاران (۲۰۱۶) (۴۹) و «رویکرد طراحی بازسازی برای افراد سالمند: کمکی به بازبینی بیوفیلیا، فرضیه و اصول طراحی جهانی در تسهیلات زندگی» Dogan Karaman , Arslan Selcuk (۲۰۲۱) (۵۰) و «استفاده از محیط مراقبت سبز فیزیکی جهت حمایت از فعالیت های زندگی روزمره ساکنان خانه سالمندان» Cremer و همکاران (۲۰۲۴) (۵۱) مربوط بوده است اما با رویکرد این پژوهش مطالعات خاصی انجام نشده است. قابل ذکر است که روند حاصل از این پژوهش با روند تحقیق سحر ایلخان و دیگران (۱۴۰۱) تا حدودی همسو بوده یعنی در مقاله ایشان به شناسایی شاخص‌های باغ شفابخش در مراکز مراقبت از سالمندان پرداخته ولی میزان رضایت آنان بررسی و سنجیده نشده است.

پیشنهادهایی برای افزایش مطلوبیت فضای سبز خانه سالمندان ارائه شده‌اند:

- با توجه به اقلیم منطقه، طراحی حیاط مرکزی همراه با فضای سبز، امکان دید و استفاده از فضای طبیعی آن به‌عنوان محفلی برای انس و دوستی
- استفاده از نور پردازی مناسب در شب برای فضای سبز محوطه به‌جهت ایجاد امنیت
- استفاده از آبشار، فواره، حوضچه‌های آب، آب‌نما، آب جاری و روان به‌جهت ایجاد آرامش، خنکی، جذابیت فضا و طراحی لبه‌های نرم حوض‌ها به‌جهت نشستن، امکان لمس و شنیدن صدای آب
- جانمایی نیمکت، سکو، آلاچیق، سایبان متناسب با محیط و در نظر گرفتن فضاهایی به‌منظور استراحت سالمندان در فضاهای سبز موجود.

6. Samadpour Shahrak, E., Sattari Sarbangholi, H., Moosavi, MS.,(2020). Effective Factors on the Vitality of Open Spaces in Residential Complexes from an Elderly Perspective: A Qualitative Research/MEJDS, 10.
7. Saberian, M., Haji Agajai, S., Ghorbani, R.,(2009). Study of the mental status of the elderly and its relationship with leisure time activities. J Sabzevar Univ Med Sci (Asrar), 10(4), 12-19. (In Persian)
8. Barati, M., Fathi, Y., Soltanian, A., Moeini, B., (2012). Mental Health Condition and Health Promoting Behaviors among Elders in Hamadan. Avicenna J Nurs Midwifery Care, 20(3), 12-22. (In Persian)
9. Vahdani Nia, MS., Goshtasebi, A., Montazeri, A., Maftoon, F., (2005). Health-related quality of life in an elderly population in Iran: A population-based study. 4(2), 113-120. (In Persian)
10. Ghaleh Bandi, M.,(2011).Clinical Psychiatry For Medical Students and General Practitioners.Tehran, Teimourzadeh. (In Persian)
11. Fischer, B., Timely,G., (2010). Depression Diagnosis Critical to Maintain Health of Elderly. University of Missouri researchers. find non-mood changes related to depression in elderly. |on line|. <<http://munews.missouri.edu/news-releases/2010/1109-timely-depression-diagnosis-critical-to-maintain-healthof-elderly>>.[Sep 2012].
12. Moshfeghi, G., Rezabakhsh, H., Danesh, E., (2014).Scientific research journal of the Faculty of Nursing and Midwifery, Shahid Beheshti University

- کاشت گیاهانی از گونه‌های مختلف در مسیر و درختان سایه‌دار و گل‌های متنوع با طرح‌های زیبا به جهت جذابیت محیطی و جذب سالمندان.
- ایجاد باغچه‌های ویژه برای آبیاری، باغبانی، کاشت و هرس کردن گل و گیاه توسط سالمندان به جهت افزایش ارتباط با طبیعت، ایجاد لذت و آرامش
- ایجاد وسایل ورزشی متناسب با شرایط جسمی سالمندان، در نظر گرفتن شیب و جنس مصالح کف مناسب برای ورزش و پیاده روی آنان

References

1. World Population Prospects., (2019). In Department of Economic and Social Affairs. World Population Prospects, 49-78.
2. Ilkhan, S., Shabani, AH., Rajab, F., (2022). The design criteria of healing garden in aged care centers through enhancing mental well-being approach for the elderly with depression (Case study: Ayatollah Modarres Psychiatric Hospital. Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry , 9(5), 142-156.(In Persian)
3. United Nations. World population prospects. New York: Department of Economic and Social Affairs., (2015).
4. Sharghi, A., Salehi Kousalari, f., (2017). Relationship Between Cognitive Factors and Social Indicators in Designing the Healing Spaces for Old-Age People .ageing, 12(3). (In Persian)
5. Latifi, Z., Kiani, M., Yousefi, Z.,(2019). The structural equation modeling of the older people's life expectancy based on the anxiety sensitivity, social support, and pain perception. Iranian Journal of Ageing, 14(2), 188 –99. (In Persian)

- Satisfaction Of Residential Complexes And The Impact Of Residential Complexes On Human Relations, *Urban Identity Journal*. 8, 118- 103. (In Persian)
21. Moghimi, N., Momeni.,(2019). Checking and evaluating the efficiency of urban spaces in the requirements Seniors with an emphasis on urban parks, *New attitudes in human geography*,3, 397-414. (In Persian)
22. Tsai, M., Cushing, DF., Brough, M., (2020). I've always lived in a place with gardens: Residents' homemaking experiences in Australian agedcare gardens. In *Health and Place*, 61.
23. Wilson, E.,(2003). *The future of life*. New York: Vintage.
24. Salehifard, M., khakpour, B., Rafiyei, H., Tavanghar, M., (2010), An Analysis on the Social Dimensions of Urban Green Spaces with an Emphasis on the Perspective of Citizens. *Journal of Geographical Space*. 11, 56-58-59-62. (In Persian)
25. McHarg, Ian., (2007). *design with nature* (Gholamohsin Vahabzadeh, translator). Mashhad: Academic Jihad Publications of Mashhad University.
26. Khatibi, S., Zare, L., Kabuli, M.H., (2017).The effect of green space and landscape design on enhancing the feeling of belonging to a place in residential complexes *City identity*, 35. (In Persian)
27. Gonzalez, MT., Kirkevold, M.,(2015). Clinical use of sensory gardens and outdoor environments in Norwegian nursing homes: a crosssectional E-mail survey. *Issues in Mental Health Nursing*. 36(1), 35-43.
28. Bengtsson, A., Carlsson, G.,(2005). Outdoor environments at three Nursing of Medical Sciences and Healthcare Services, 24(86). (In Persian)
13. Rashedi, V.,(2012). *Aging Categorization* line|. <<http://rehabilitationmanagement.blogspot.com/1391/07/09/post-584/>>. (In Persian)
14. Afifian, M., Keshmri, H., Moztarzadeh, H., Ziari, K.,(2023). Improving the quality of the outdoor environment for the elderly in the residential complexes of the future city Emphasizing the elements of the biophilic approach, *Future Cities Vision Quarterly*,4(3). (In Persian)
15. Wilson, Edward O., (1992), *The diversity of life*, Harvard University Press.
16. Kellert, S. R., Heerwagen, J., (2008). In S. R. Kellert, J. H., Heerwagen M. L. Mador (Eds.), *Biophilic design: The theory, science, and practice of bringing buildings to life*. Hoboken, New Jersey, USA: John Wiley & Sons, Inc.
17. Liu, J., Wei, Y., Lu, S., Wang, R., Chen, LXu F., (2021). The elderly's preference for the outdoor environment in Fragrant Hills Nursing Home, Beijing: Interpreting the visual-behavioural relationship. In *Urban Forestry & Urban Greening*, 64.
18. Taheri, S., Shabani, A., Ghasemi Sichani, M., (2019). The Role of Therapeutic Landscape in Improving Mental Health of People with PTSD. In *Psychological Trauma*. (In Persian)
19. Zhao, Y., Mourshed, M., (2017). Patients' perspectives on the design of hospital outpatient areas. In *Buildings*, 7.
20. Zabihi, Hussein., Habib, Farah., Rahbari Manesh, Kamal.,(2011). Investigating the Relationship Between

- Design: A Case Study on District 1 of Tehran Municipality Quarterly Journal of Urban Structure and Function Studies. 8(28), 243-274.(In Persian)
37. birckhead, Loreta, M.,(1989). Psychiatric mental health nursing the therapeutic use of self Philadelphia: J.B Lippincott Co.
38. Shamlou, GA.,1985. What is aging? Why do we get old? Tehran: Chehar Publications
39. Helm Seresht, P., DelPisheh, Ismail.,(1992). Rehabilitation and health of the disabled. Tehran: Chehar Publications. (In Persian)
40. Majidi, AM.,(1989). Almandi issues and geriatric medicine, Tehran: Vahid Publications.
41. Sayah, AH.,(1999), Farhang Jame Farsi in Farsi/Islam Publications/3rd edition.
42. J Braham, B.,(2018). Goal setting, guidance towards personal satisfaction. Translated by Javad Montazhari and Shahnaz Montazhari. Tehran: Nasl Navandish. (In Persian)
43. Galbraith, J.,2003. The culture of satisfaction. Translated by Saeed Sari Aslani. Tehran.
44. Yaran, A., Behroo, H.,(2017). The Impact of Green Space of High-rise Residential Complex on Residents' Satisfaction, Case Study: A Residential Complex in Tehran. Armanshahr Architecture & Urban Development, 9(17). 151-162.(In Persian)
45. Salehifard, M., khakpour, B., Rafiyey, H., Tavanghar, M., (2010), An Analysis on the Social Dimensions of Urban Green Spaces with an Emphasis on the Perspective of Citizens. Journal of Geographical Space, 11, 56-58-59-62. (In Persian)
- homes. Journal of Housing For the Elderly. 19(3-4), 49– 69.
29. Kring, A M., Davison, G C., Neal, J M., Johnson, SL., (2007). Abnormal Psychology] Translated by Shamsipour H. Tehran, Arjmand. (In Persian)
30. Hewson Mitchell, L., (1997). Horticulture as Therapy. A Practical Guide to Using Horticulture as a Therapeutic Tool.Guelph, on, Canada N1G 2G1.
31. Gonzalez, MT., Hartig, T., Patil, GG., (2011), A prospective study of group cohesiveness in therapeutic horticulture for clinical depression[abstract]. International Journal of Mental Health Nursing. 20(2), 119- 129.
32. Rappe, E., Koivunen, T., Korpela, E.,(2008) .Group gardening in mental outpatient care.Therapeutic Communities, 29(3), 273-284.
33. McCaffrey R Liehr, P., Gregersen,, Nishioka, R., (2011). Garden walking and art therapy for depression in older adults. Research in Gerontological Nursing. 4(4), 237-42.
34. Fried, G G., Wichrowski, M J., (2008). Horticultural therapy: A psychosocial treatment option at the Stephen D. Hassenfeld Children's Center for Cancer and Blood Disorders.Primary Psychiatry. 15(7), 73-77.
35. Alston Leticia, Y., (2010). The Effectiveness of Horticultural Therapy Groups on Adults with a Diagnosis of Depression. Counselor education masters theses, The college at Brockport state university of New York.
36. heidar nattaj, V., Hatami, N., Ahmadi, F., (2021), Determination of Effective Criteria on the Improvement of Seniors' Mental Health Using Biophilic

- study/jan, Original Reserch: Empirical Research – Quantitive.
50. Dogan Karaman, G., Arsalan Selcuk, S., (2021), Restorative Design Approach for Elderly People: Revisiting Biophilia Hypothesis and Universal Design Principles in Assisted Living Facilities. *GU J Sci, Part B*, 9(1): 19-28
51. Cremer, S., Katharina Rosteijs, K., Zwakhalen, S., (2024). Utilizing the physical green care environment to support activities of daily living for nursing home residents: a focused ethnographic case study, *BMC Nursing*, 23(160).
46. Hamid, N., Babamiriy, M. ,(2012). The Relationship between Mental Health of Green Space. *Brought the Knowledge Magazine*. 4, 311. (In Persian)
47. Mirmoqtadai, Mehta., (2008), criteria for measuring the possibility of forming, recording and transferring collective memories in the city, *Fine Arts Magazine*, 37, 5-16. (In Persian)
48. Golipour, S., Mansouri, O., Rezaei, N., (2016), The right of the elderly to the city in Kermanshah/ Social work research paper, *Allameh Tabatabai University*, 14, 1-35. (In Persian)
49. Dahlkvist, E., Hartig, T., Nilsson, A ., (2016), Garden greenery and the health of older people in residential care facilities: a multi-level cross-sectional